

Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques

SESSIONS DEL 10 I 17 DE GENER

Nomenclatura científica i tècnica

Complint l'oferiment formulat per la Junta directiva en l'Assemblea General del mes d'octubre darrer, tots els associats foren convocats a la primera sessió del mes de gener, que tingué lloc el dia 10 al Casal del Metge, i per a la qual s'havia assenyalat el tema "Conversa dedicada a Nomenclatura científica i tècnica".

Com diu aquest tema, es tractava d'una reunió sense ponent i així aquesta es des-cabdellà en tó de conversa, en la qual intervingueren tots els presents per a donar llur opinió i suggerències. El canvi d'impressions fou molt ampli, i en el seu transcurs es posaren a discussió alguns temes concrets sobre dels quals, naturalment, no recaigué acord, sinó que quedaren plantejats per a una ulterior discussió.

S'acordà procedir a la creació d'un Cèdulari de Nomenclatura tècnica, per a la formació del qual s'editaran unes cèdules que seran transmèses a tots els associats, pregant-los que, mitjançant elles, proposin els mots o expressions que judiquin adequats per als diferents objectes, operacions o fenòmens científics i tècnics, la denominació dels quals no hagi estat, encara, creada o fixada clarament.

Tenint en compte que l'amplitud d'aquesta tasca requereix la col·laboració de tècnics i especialistes de les branques més diverses, es convingué comunicar l'acord de la formació de l'esmentat cedulari a totes les entitats científiques i tècniques de Catalunya, sol·licitant l'ajut dels respectius adherits. Així mateix, s'acordà que la tasca que s'emprèn la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, tasca que ha d'ésser altament profitosa per a la cultura del nostre país, sigui àmpliament difosa per una activa propaganda a la premsa.

Com complement de la reunió anteriorment al·ludida, el dia 17 de gener es reuní la Secció I (Física i Química) per a tractar dels problemes de nomenclatura relacionats amb les esmentades especialitats.

SESSIÓ DEL 24 DE GENER

«Els observatoris de muntanya fundats per la Generalitat de Catalunya en ocasió de l'any polar»

Ponent, Dr. Eduard FONTSERE.

Aquesta Conferència va tenir lloc, davant de nombrós públic, a la Sala d'Actes de l'Associació d'Enginyers Industrials.

Començà el conferenciant fent un xic d'història del que foren les primeres expedicions polars en els anys 1875 a 1883, en què ja va tenir lloc, per primera vegada, l'any polar; i com més tard en les conferències de Copenhaguen i Stokolm s'acordà celebrar el segon en el cinquantenari del primer. . . .

A continuació explicà que, actualment, Catalunya compta amb dos Observatoris, instal·lats l'un al Turó de l'Home i l'altre a Sant Jeroni. Al primer hi ha actualment un observador que durant totes les hores del dia va anotant les més petites variacions meteorològiques. No cal dir les innombrables dificultats que ha calgut vèncer, però amb l'ajut oficial de la Generalitat tot ha estat resolt.

El conferenciant donà les gràcies a tots els que han ajudat d'una manera o d'una altra l'esmentada obra.

En acabar fou molt aplaudit.

La conferència fou acompanyada de projeccions, totes elles interessantíssimes, fetes des del Turó de l'Home i d'altres dels Observatoris de diverses nacions.

SESSIÓ DEL 31 DE GENER

El cautxú considerat com a col·loide

Ponent: Sr. R. PEYPOCH I PICH

Aquesta conferència és la primera d'una sèrie sobre química col·loidal, que acordà celebrar la Secció I. El projecte havia d'iniciar-se amb una primera conferència del nostre consoci Sr. BUSQUETS sobre Generalitats i mètodes de preparació dels col·loides; però calgué desistir d'aquesta primera ponència per malaltia del Sr. Busquets.

Així, fou iniciat el Cours amb la del Sr. PEYPOCH sobre el tema esmentat; però degut a la necessitat evident d'una conferència prèvia sobre generalitat, el Sr. PEYPOCH dividí la seva en dues i dedicà la primera a l'estudi d'aquelles qüestions fonamentals de la química dels col·loides. Així ho exposà en uns mots previs, bo i fent remarcar que no es tractava de substituir el Sr. BUSQUETS, sinó d'omplir molt deficientment un buit que la malaltia d'aquest senyor havia imposat.

El ponent exposà molt sucintament les dades històriques sobre els col·loides i remarcà el fet que la primitiva classificació de GRAHAM en col·loides i cristal·loides, basada en el comportament de les substàncies davant d'una membrana de pergami, és avui dia insuficient. Situats els col·loides, pel que fa al tamany de llurs partícules, entre els sistemes dispersos amb una ampla zona d'interferència a cada banda, es fa evident la necessitat d'una diferenciació per altres mitjans. Aquesta diferenciació ens la donen, en primer terme, llurs propietats òptiques i, també, la manera com es comporten els col·loides en les solucions col·loïdals. La col·loïditat no és una propietat de la matèria, sinó un estat al qual pot ésser portada, sota condicions adequades, qualsevulla substància.

Es referí breument als diversos fenòmens que presenten les dispersions col·loïdals: moviment brownià, sedimentació i equilibri de sedimentació, força de gravitació, difusió, i concretà per a cada un l'estat actual dels nostres coneixements. Explicà després, els mètodes d'obteniment de col·loides i dispersió i concentració, i ho il·lustrà amb diversos exemples.

Estudià a continuació l'acció dels electrolits i col·loides protectors, referint-se a les idees actuals sobre l'existència d'una càrrega elèctrica de les partícules col·loïdals,

que té la seva seu en la doble capa que es forma en la superfície que separa cada partícula col·loidal del medi de dispersió, essent les modificacions en el potencial d'aquesta doble capa les que regulen la formació, estabilitat i floculació dels col·loides.

Esmentà també la classificació dels col·loides en liòfils i liòfobs i en donà diversos exemples i remarcà la relació existent entre aquestes propietats i els fenòmens de protecció de l'estabilitat col·loidal.

Es referí, finalment, a les propietats òptiques dels col·loides, i acabà fent un lleuger estudi de la viscositat i les lleis que la regulen, deixant per a una segona conferència el tractar, concretament, de les propietats col·loidals del cautxú.